3.1. İnsan-Allah İlişkisi

Allah'ın (cc), emir, nehiy ve tavsiyeleri insana yöneliktir. İnsan, aklı ve iradesiyle eşyaya dilediği biçimi verme, onu kendi yararına kullanma imkân ve hakkına sahiptir. İnsan birçok yönüyle öteki canlılardan üstün yaratılmıştır.[26] Nimetlere karşılık Rabb'ini tanıması,[27] onun iradesine uygun bir hayat yaşaması tavsiye edilir.[28]

Görsel 3.5: İslam medeniyetini kul olma şuuruna sahip fertler kurmuştur.

Allah (cc) ile insan arasındaki bağ, **"... biz ona şah damarından daha yakınız."**[29] ayeti ile net bir şekilde ifade edilir. "Allah (cc) kulunu sevdiğinde onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olur.[30]" Kul, imanı vasıtasıyla yaratıcısı ile güçlü bir bağ kurar. İslam toplumu Allah'a (cc) teslim olan fertlerle ayakta durur. Aşağıdaki dört unsurun, insanın zihnine, kalbine ve davranışlarına yansımasıyla kulun yaratıcısına teslimiyeti gerçekleşir.

İman: Peygamberler tarafından insana ulaştırılan ilahi emirleri, insanın diliyle söylemesi ve kalbiyle tasdik etmesi olarak tarif edilmiştir.[31] İman esaslarının birincisi ve temeli Allah'ın (cc) tek olduğuna tam bir teslimiyetle inanmaktır. İslam toplumu gücünü imanlı fertlerden almış, İslam kültür ve medeniyeti imanlı fertler eliyle şekillenmiştir.

İhlas: İnsanın yaratıcısıyla ilişkilerinde, yaşantısında, ibadet ve iyiliklerini çıkar kaygısı gözetmeksizin sadece Allah'ın (cc) rızası için yapmasıdır.[32] Şeytan ihlaslı kişilere zarar veremeyeceğini itiraf etmiştir.[33] Hz. Peygamber de *"Ya Rabbi! Beni sana karşı ihlaslı bir kul yap."* şeklinde dua etmiştir.[34] İhlas, amellerin kabulünde ve fertlerin birbirlerine güvenmelerinde samimiyete dayalı ilişkilerin kurulmasını sağlar.

Takva: Müminin Allah'a (cc) yakınlaştıracak şeylere uyması, ondan uzaklaştıracak şeylerden de titizlikle kaçınmasıdır.[35] Allah (cc) katında en değerli kimse beşerî konumu yüksek olan değil, takva sahibi mümindir.[36] Takva sahipleri, Allah'ın (cc) rahmetinden mahrum kalmaktan korkar. Ferdî ve sosyal ilişkilerde, sevap-günah ve helal-haram konularında hassasiyet gösterir. Tabiat, canlılar, kamu hizmetleri, kamuya ait mallar, vakıf, miras, işçi-işveren ilişkileri konularında titiz davranmak takvanın gereğidir.[37]

26 bk. İsra suresi 70. ayet.
27 bk. Müddessir suresi 3. ayet, Duha suresi 11. ayet.
28 bk. Bakara suresi 132. ayet, Nisa suresi 59. ayet, Nur suresi 52. ayet.
29 Kaf suresi 16. ayet.
30 bk. Buhari, "Rikak", 38.
31 Sinanoğlu, "İman", 22/213.
32 Ateş, "İhlas", 21/536.
33 bk. Hicr suresi 40. ayet, Sad suresi 83. ayet.
34 Ebu Davud, "Vitr", 25.
35 Uludağ, "Takva", 39/484.
36 bk. Hucurat suresi 13. ayet.
37 Uludağ, "Takva", 39/485.

İhsan: Müminin, işlerini Allah'ı (cc) görüyormuş gibi en güzel şekilde yapmasıdır. Bütün iyiliklerin Allah'tan (cc) geldiğine, her durumda hakiki nimet ve lütuf sahibi olarak sadece Allah'a (cc) yönelerek her şeyi ondan dolayı sevmesi gerektiğine inanmaktır.[38]

Değerlendirelim

İnsan-Allah ilişkisinin bireysel ve toplumsal hayata olan etkilerini değerlendiriniz.

İhsan, kişinin anne ve babası başta olmak üzere diğer insanlar karşısındaki sevgiye dayalı özverili tutumunu ifade eder.[39] Kur'an'da **muhsin** kimselerin özellikleri; öfkeye hâkim olma, affetme, hoşgörü, sabır, aşırılıktan sakınma, kararlılık ve cesaret, tokgözlülük ve cömertlik gibi erdemler olarak ifade edilir.[40]

38 bk. Bakara suresi 152, 107. ayetler, İbrahim suresi 7. ayet, Nahl suresi 53. ayet, Şûra suresi 12. ayet.
39 Çağırıcı, "İhsan", 21/545.
40 bk. Al-i İmran suresi 134-135. ayetler, Hud suresi 115. ayet.
41 bk. Bakara suresi 11, 148, 177 ve 267. ayetler, Nisa suresi 59. ayet, Neml suresi 62. ayet, Hud suresi 61. ayet, İnsan suresi 8. ayet.
42 bk. Enbiya suresi 37. ayet, Maide suresi 30-31. ayetler, İsra suresi 100. ayet, Araf suresi 10. ayet, İsra suresi 83. ayet, Hud suresi 9. ayet, Nisa suresi 28. ayet, Şems suresi 8-10. ayetler.
43 bk. Tin suresi 4. ayet.